

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	13
---------------------------	----

Część pierwsza

Rozdział I. ADMINISTRACJA I PRAWO ADMINISTRACYJNE	21
--	----

1. Określenie administracji	21
2. Płaszczyzny działania administracji	23
3. Sfery działania administracji	24
4. Określenie prawa administracyjnego	25
5. Podział wewnątrz prawa administracyjnego	29
5.1. Prawo ustrojowe	29
5.2. Prawo materialne	30
5.3. Prawo procesowe (proceduralne, formalne)	31
6. Rozgraniczenie między prawem administracyjnym a innymi gałęziami prawa	31
7. Podstawowe pojęcia teoretyczne w prawie administracyjnym	32
7.1. Nadzór, kontrola, kierownictwo	32
7.2. Koordynacja	34
7.3. Centralizacja i decentralizacja administracji	35
7.4. Pojęcie i rodzaje organów administracji	36

Rozdział II. STOSUNEK ADMINISTRACYJNOPRAWNY	39
--	----

1. Pojęcie stosunku administracyjnoprawnego	39
2. Cechy stosunku administracyjnoprawnego	40
3. Elementy stosunku administracyjnoprawnego	41
4. Sposoby nawiązania stosunku administracyjnoprawnego	42
5. Rodzaje stosunków administracyjnoprawnych	43

Rozdział III. ŹRÓDŁA PRAWA ADMINISTRACYJNEGO	45
1. Uwagi ogólne	45
2. Źródła powszechnie obowiązującego prawa	48
2.1 Konstytucja	48
2.2. Ustawy	48
2.3. Ratyfikowane umowy międzynarodowe	49
2.4. Rozporządzenia	50
2.5. Akty prawa miejscowego	52
3. Wewnętrzne źródła prawa	56
4. Nieformalne źródła prawa	57
Rozdział IV. PODSTAWOWE ZASADY PRAWA ADMINISTRACYJNEGO I ADMINISTRACJI	60
1. Zagadnienia teoretyczne zasad prawnych	60
2. Funkcje i rodzaje zasad	63
2.1. Zasada praworządności	64
2.2. Zasada demokratyzmu	66
2.3. Zasada udziału obywateli w administrowaniu	66
2.4. Zasady współżycia społecznego	67
2.5. Zasada jawności działań administracji	68
2.6. Zasada kompetencyjności	68
2.7. Zasada efektywności	69
2.8. Inne zasady występujące w prawie administracyjnym i działaniach administracji	71
3. Uwagi końcowe	73
Rozdział V. PRAWNE FORMY DZIAŁANIA ADMINISTRACJI	74
1. Pojęcie i klasyfikacja prawnych form działania administracji	74
2. Akt normatywny	77
3. Akt administracyjny	79
4. Porozumienie administracyjne	91
5. Umowa cywilnoprawna	94
6. Ugoda	96
7. Inne prawne formy działania administracji	98
Rozdział VI. PODZIAŁY TERYTORIALNE PAŃSTWA	101
1. Istota podziału	101
2. Czynniki kształtujące podział terytorialny	102
3. Klasyfikacja podziałów terytorialnych	102
4. Reformy podziału terytorialnego państwa	105
Rozdział VII. ORGANY ADMINISTRACJI RZĄDOWEJ I SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO	113
1. Uwagi ogólne	113
2. Reformy centrum administracji rządowej	115
3. Naczelne organy administracji rządowej	121
3.1. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej	122
3.2. Rada Ministrów	124

3.3. Prezes Rady Ministrów	126
3.4. Ministrowie	127
3.5. Inne podmioty sprawujące funkcje naczelných organów administracji rządowej	129
4. Centralne organy administracji rządowej	131
5. Kształtowanie się administracji terenowej	133
6. Administracja rządowa w województwie	138
6.1. Wojewoda	138
6.2. Zespólona administracja rządowa	141
6.3. Organy administracji niezespólonej	143
7. Samorząd terytorialny	144
7.1. Stan prawny	144
7.2. Pojęcie samorządu terytorialnego	145
7.3. Samorząd gminny	146
7.4. Samorząd powiatowy	157
7.5. Samorząd województwa	162
7.6. Samorządowe kolegia odwoławcze	166
7.7. Nadzór nad samorządem terytorialnym	166
Rozdział VIII. ADMINISTRACJA ZAKŁADÓW, PRZEDSIĘBIORSTW, ORGANIZACJI SPOŁECZNYCH I PODMIOTÓW PRYWATNYCH	172
1. Uwagi ogólne	172
2. Zakłady administracyjne	174
3. Przedsiębiorstwa państwowe	177
4. Organizacje społeczne wykonujące funkcje z zakresu administracji publicznej	179
5. Podmioty prywatne wykonujące funkcje administracji	180
Rozdział IX. PRACOWNICY ADMINISTRACJI RZĄDOWEJ I SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO	182
1. Powstawanie korpusu urzędniczego	182
2. Urzędnicy państwowi i pracownicy samorządowi w II Rzeczypospolitej	183
3. Zmiany ustawodawstwa po drugiej wojnie światowej	187
4. Pracownicy administracji publicznej według obowiązujących rozwiązań prawnych	189
4.1. Urzędnicy państwowi	189
4.2. Urzędnicy służby cywilnej	192
4.3. Pracownicy samorządowi	196
Rozdział X. KONTROLA ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ	201
1. Pojęcie kontroli administracji	201
2. Zadania i rodzaje kontroli	202
3. Kontrola administracji wykonywana przez organy państwowe	205
3.1. Kontrola parlamentarna	205
3.2. Kontrola Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej	206
3.3. Kontrola Najwyższej Izby Kontroli	206
3.4. Rzecznik Praw Obywatelskich	209
3.5. Kontrola prokuratorska	210
3.6. Państwowa Inspekcja Pracy	211

4. Kontrola sądowa administracji	212
4.1. Naczelny Sąd Administracyjny	213
4.2. Sądy powszechne i szczególne	218
4.3. Trybunał Konstytucyjny	219
4.4. Trybunał Stanu	220
5. Kontrola wewnątrzadministracyjna	221
5.1. Kontrola resortowa	221
5.2. Kontrola instancyjna	221
5.3. Kontrola międzyresortowa	222
6. Inne formy kontroli administracji	223
6.1. Kontrola regionalnych izb obrachunkowych	223
6.2. Kontrola społeczna	224

Część druga

Rozdział XI. POSTĘPOWANIE ADMINISTRACYJNE	229
1. Uwagi ogólne	229
2. Postępowanie administracyjne ogólne	232
2.1. Zasady postępowania administracyjnego	232
2.2. Organy prowadzące postępowanie	237
2.3. Strony i uczestnicy postępowania	239
2.4. Przebieg postępowania	240
2.5. Załatwianie spraw	243
2.6. Kontrola rozstrzygnięć w postępowaniu administracyjnym	244
3. Postępowanie w sprawach skarg i wniosków	245
3.1. Geneza rozwoju instytucji skarg i wniosków	245
3.2. Charakterystyka skarg i wniosków	246
3.3. Rozpatrywanie skarg i wniosków	247
3.4. Kontrola i nadzór nad załatwianiem skarg i wniosków	249
4. Postępowanie w sprawach podatkowych	249
4.1. Organy podatkowe	249
4.2. Zasady ogólne postępowania podatkowego	250
4.3. Strony postępowania	250
4.4. Załatwianie spraw	251
4.5. Przebieg postępowania	251
5. Postępowanie wywłaszczeniowe	252
5.1. Pojęcie i cel wywłaszczenia	252
5.2. Wszczęcie postępowania	253
5.3. Decyzja wywłaszczeniowa	255
5.4. Odszkodowanie za wywłaszczoną nieruchomość	256
5.5. Zwrot wywłaszczonej nieruchomości	257
5.6. Szczególny tryb wywłaszczenia	258
6. Postępowanie egzekucyjne w administracji	259
6.1. Zasady postępowania	259
6.2. Podmioty postępowania egzekucyjnego	262
6.3. Przedmiot postępowania egzekucyjnego	264
6.4. Tok postępowania	265
6.5. Środki egzekucyjne	266

6.6. Środki prawne w postępowaniu egzekucyjnym	272
6.7. Zbieg egzekucji	273
6.8. Postępowanie zabezpieczające	273
7. Postępowanie przed Naczelnym Sądem Administracyjnym	274
8. Udział prokuratora w postępowaniu administracyjnym	275

Część trzecia

Rozdział XII. ADMINISTRACJA FINANSÓW I SKARB PAŃSTWA	279
---	------------

1. Uwagi ogólne	279
2. Gospodarowanie mieniem Skarbu Państwa	280
2.1. Uprawnienia ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa	280
2.2. Prywatyzacja i komercjalizacja przedsiębiorstw państwowych	281
2.3. Narodowe fundusze inwestycyjne	282
3. Finanse publiczne i instytucje finansowe	282
3.1. Uprawnienia ministra właściwego do spraw finansów publicznych	282
3.2. Kontrola skarbową	283
3.3. Administracja celna	284
3.4. Publiczny obrót papierami wartościowymi i fundusze powiernicze	285
3.5. Narodowy Bank Polski i inne banki	286
3.6. Zakłady ubezpieczeń	287

Rozdział XIII. GOSPODARKA, TRANSPORT I ŁĄCZNOŚĆ	289
--	------------

1. Uwagi ogólne	289
2. Rządowe Centrum Studiów Strategicznych	290
3. Prawo energetyczne	291
4. Komitet Integracji Europejskiej	292
5. Prowadzenie działalności gospodarczej	292
6. Przeciwdziałanie praktykom monopolistycznym i ochrona interesów konsumentów	296
7. Gospodarka morska	299
8. Gospodarka wodna	300
9. Transport	302
10. Poczta i telekomunikacja	307

Rozdział XIV. OCHRONA ŚRODOWISKA, ROLNICTWO I ROZWÓJ WSI	309
---	------------

1. Uwagi ogólne	309
2. Ochrona środowiska	310
2.1. Źródła prawa	310
2.2. Kierunki ochrony środowiska	312
2.3. Kierunki ochrony przyrody	314
2.4. Ochrona lasów	315
2.5. Łowiectwo	317
2.6. Odpady	317
3. Rolnictwo	319
3.1. Źródła prawa	319
3.2. Izby rolnicze i związki zawodowe rolników	320

3.3. Ochrona zwierząt	321
3.4. Nasiennictwo i ochrona roślin uprawnych	322
3.5. Agencja Rynku Rolnego	323
4. Rozwój wsi	323
4.1. Ochrona gruntów rolnych	323
4.2. Scalanie gruntów	323
4.3. Ubezpieczenia społeczne rolników	324
Rozdział XV. ADMINISTRACJA SPRAW WEWNĘTRZNYCH	325
1. Uwagi ogólne	325
2. Bezpieczeństwo i porządek publiczny	327
3. Urząd Ochrony Państwa	328
4. Policja	329
5. Straż Graniczna	333
6. Ochrona przeciwpożarowa	335
7. Wewnętrzne służby ochrony osób i mienia	336
8. Klęski żywiołowe i inne zdarzenia zagrażające bezpieczeństwu publicznemu	337
9. Obywatelstwo	339
9.1. Pojęcie obywatelstwa	339
9.2. Nabycie obywatelstwa polskiego	340
9.3. Utrata obywatelstwa polskiego	342
10. Zbiórki publiczne	343
11. Ochrona informacji niejawnych	343
Rozdział XVI. ADMINISTRACJA OBRONY NARODOWEJ	345
1. Uwagi ogólne	345
2. Organy właściwe w sprawach obrony narodowej	347
2.1. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej	347
2.2. Komitet Obrony Kraju	347
2.3. Biuro Bezpieczeństwa Narodowego	348
2.4. Minister Obrony Narodowej	348
2.5. Szef Sztabu Generalnego Wojska Polskiego	349
3. Administracja rezerw osobowych	350
3.1. Rejestracja i pobór	351
3.2. Ewidencja osób podlegających obowiązkowi służby wojskowej	352
4. Świadczenia na rzecz obrony kraju	352
Rozdział XVII. ADMINISTRACJA WYMIARU SPRAWIEDLIWOŚCI	354
1. Uwagi ogólne	354
2. Minister właściwy do spraw sprawiedliwości	355
3. Sąd Najwyższy	355
4. Krajowa Rada Sądownictwa	356
5. Sądy powszechne	356
6. Prokuratura	358
7. Pracownicy sądów i prokuratury	359
8. Adwokatura	359
9. Służba Więzienna	360

Rozdział XVIII. ADMINISTRACJA SPRAW ZAGRANICZNYCH	362
1. Uwagi ogólne	362
2. Organy wykonujące zadania z zakresu administracji spraw zagranicznych	363
2.1. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej	363
2.2. Minister właściwy do spraw zagranicznych	364
2.3. Organy działające za granicą	365
3. Pracownicy służby dyplomatyczno-konsularnej	367
Rozdział XIX. ADMINISTRACJA ZDROWIA, PRACY I ZABEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO	369
1. Uwagi ogólne	369
2. Administracja zdrowia	370
3. Przeciwdziałanie alkoholizmowi i narkomanii	374
4. Administracja pracy	375
5. Zabezpieczenie społeczne	378
Rozdział XX. KULTURA, OŚWIATA I SZKOLNICTWO WYŻSZE	380
1. Uwagi ogólne	380
2. Organizowanie i prowadzenie działalności kulturalnej	380
3. Bezpieczeństwo imprez masowych	381
4. Działalność bibliotek	383
5. System oświaty	383
6. Szkolnictwo wyższe	385
7. Polska Akademia Nauk i placówki naukowo-badawcze	388
Rozdział XXI. KULTURA FIZYCZNA I TURYSTYKA	389
1. Uwagi ogólne	389
2. Kultura fizyczna	389
3. Turystyka	390
Rozdział XXII. ADMINISTRACJA PUBLICZNA, ARCHITEKTURA I MIESZKALNICTWO	394
1. Uwagi ogólne	394
2. Ewidencja ludności	394
3. Dowody osobiste	396
4. Paszporty	397
5. Imię i nazwisko	400
6. Akta stanu cywilnego	402
7. Ordery i odznaczenia	404
8. Stowarzyszenia	407
9. Zgromadzenia	410
10. Budownictwo	412
11. Geodezja i kartografia	413
12. Gospodarka nieruchomościami	414
13. Planowanie przestrzenne i ogródki działkowe	415
INDEKS RZECZOWY	417